

ศูนย์ปฏิบัติการโรคทางสมอง

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

ศูนย์วินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยโรคทางสมองและโรคสมองอักเสบที่เกิดจากการติดเชื้อ แบบครบวงจร เริ่มก่อตั้งในนาม “ศูนย์ปฏิบัติการโรคทางสมอง” เมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2543 ด้วยทุนสนับสนุนจาก **สภากาชาดไทย** ศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระวัฒน์ เหมะจุธา แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางสมองและระบบประสาท คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ โดยมุ่งหวังที่จะทำให้การรักษาผู้ป่วยโรคทางสมองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความพิการหรือเสียชีวิตจากการรักษาที่ไม่ทันทั่วถึง เนื่องจากขาดการวินิจฉัยที่ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว อีกทั้งทำการศึกษาวิจัยโรคทางสมองเพื่อคิดค้นแนวทางการวินิจฉัยและรักษาแนวใหม่ๆ และความก้าวหน้าทางวิชาการที่ทัดเทียมนานาชาติ และเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้ทั้งระดับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์ ปัจจุบันมีทีมแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาเอก โท และตรี ร่วมปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนการทำวิจัยและวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโทและเอก

โรคที่เกิดขึ้นต่อระบบประสาท อันได้แก่ สมอง ไขสันหลัง เส้นประสาท และกล้ามเนื้อ ซึ่งต่างจากโรคในระบบอื่นๆ ตรงที่การเข้าถึงการวินิจฉัย มีความยากเชื่อกว่า ทำให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาช้าไม่ทันทั่วถึง และที่สำคัญคือเนื้อประสาทโดยเฉพาะสมอง เมื่อเสียหายไปแล้วจะกลับฟื้นตัวได้ยากหรือเป็นไปไม่ได้เลย สาเหตุของโรคมีหลากหลาย ตั้งแต่โรคที่เกิดจากการอักเสบติดเชื้อและไม่ติดเชื้อ ทั้งที่เกิดเดี่ยวๆแก่ระบบประสาทและเกิดร่วมกับระบบอื่นๆ ไปพร้อมๆกัน การเข้าถึงการรักษาที่ถูกต้องยังต้องคำนึงถึงกลไกของโรคว่าอยู่ที่ระดับ-ขั้นตอนใด เนื่องจากการใช้ยาอาจจะได้ผลที่ดีที่สุดโดยไม่เกิดผลข้างเคียงแทรกซ้อนได้เพียงระยะต้นเท่านั้น ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การใช้ยาละลายลิ่มเลือดในโรคอัมพาต อัมพฤกษ์ จากเส้นเลือดสมองอุดตัน ถ้ากระบวนการของโรคดำเนินไปมากแล้ว การรักษากลับจะทำให้เกิดเส้นเลือดแตกซ้ำซ้อนขึ้นไปอีก การรักษาโรคติดเชื้อในสมอง เช่น จากไวรัส ต้องประเมินว่าอาการในขณะนั้นเป็นผลแทรกซ้อนจากการติดเชื้อไวรัสหรือเกิดจากตัวไวรัสเอง ดังนั้น การเข้าถึงการรักษาที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมตั้งแต่ การป้องกันแต่แรก โดยที่โรคยังไม่บังเกิด หากเกิดโรคแล้วจะต้องทำให้สงบเร็วที่สุด และทำให้สมรรถภาพของร่างกายมีการฟื้นฟูมากที่สุด ประการสุดท้าย คือ การป้องกันไม่ให้ เป็นซ้ำซ้อน

ศูนย์ปฏิบัติการโรคทางสมอง....ช่วยชีวิต ให้พ้นขีดอันตราย

ผลงาน

- ❖ การตรวจรักษาและวินิจฉัยผู้ป่วยโรคติดเชื้อในสมองของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 ถึงปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ป่วยรอดชีวิตและความพิการจากการรักษาและวินิจฉัยอย่างรวดเร็วและแม่นยำ เช่น การวินิจฉัยผู้ป่วยสมองอักเสบจากเชื้อตระกูล เฮอร์ปีส์ และ เอนเทอโรได้ตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับการรักษา ผู้ป่วยจึงได้รับการรักษาทันทีและสามารถกลับบ้านได้ภายใน 2 สัปดาห์ ซึ่งหากวินิจฉัยช้าและรักษาไม่ทันสมองของผู้ป่วยจะถูกทำลายและมีอาการทุพพลภาพหลังการรักษา
- ❖ ดำเนินการวินิจฉัยโรคติดเชื้อในสมองทางห้องปฏิบัติการด้วยเทคนิคทางอณูชีววิทยาครอบคลุมไวรัสสำคัญทั้งหมด อาทิ HSV, CMV, VZV, EBV, JC, Enterovirus, Adenovirus, ไข้เลือดออก และไข้หัวคี่ใหญ่เข้าสมอง โรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งการตรวจที่มีบริการเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น West Nile virus, Nipah virus, Chandipura virus, Severe Fever with Thrombocytopenia Syndrome Virus, MERS Coronavirus เป็นต้น
- ❖ งานวิจัยและบทความวิชาการทางการแพทย์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ และตำราทางการแพทย์ของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ที่สามารถเป็นแหล่งอ้างอิงได้ทั่วโลก ล่าสุดตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำของโลก อาทิ Antiviral Research (2009), Vaccine (2010), Advances in Virus Research (2011), Journal of Proteomic Research (2012), Lancet Neurology (2013) จำนวนมากกว่า 100 ฉบับ (ตั้งแต่ปี 2544- 2556) และ ตำรา Advances in Virus Research ในปี 2554 โดยสำนักพิมพ์ Elsevier Inc. ประเทศอังกฤษ และได้รับเชิญให้เขียนบทความ เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในวารสาร The Lancet Neurology ในปี 2556
- ❖ ศูนย์ฯ ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์วินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าในคน ของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อปี 2544
- ❖ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุธา ได้รับเลือกเป็นนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2547 จากผลงานการวิจัย ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการโรคทางสมอง
- ❖ เว็บไซต์ข่าวสารและข้อมูลความรู้ทางการแพทย์โดยเฉพาะโรคติดเชื้อและโรคทางสมอง สำหรับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนทั่วไป “ www.cueid.org ” เปิดบริการเมื่อ พ.ศ.2550 มีผู้เข้าชมมากกว่า 1 ล้านครั้งต่อปี

- ❖ ศูนย์ฯ ได้รับการแต่งตั้งเป็น ศูนย์ความร่วมมือองค์การอนามัยโลก ด้านวิจัยและฝึกอบรมโรคติดเชื้อไวรัสจากสัตว์สู่คน หรือ WHO Collaborating Centre for Research and Training on Viral Zoonoses ตั้งแต่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2551

เป้าหมาย

- ขยายขอบเขตครอบคลุม กลุ่มโรคทางสมองและระบบประสาท โดยรวม อัมพาต อัมพฤกษ์ โรคสมองเสื่อม และกล้ามเนื้ออ่อนแรง และโรคสมองอักเสบที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ
- สร้างความตระหนักของประชาชนถึงผลกระทบจากโลกร้อนและอาการแปรปรวน ซึ่งส่งผลทำให้มีการระบาดของโรคติดเชื้อสมองมากขึ้น ส่งเสริมการปฏิบัติตนพื้นฐานเพื่อป้องกันโรคทางระบบประสาททั้งที่เกิดจากการติดเชื้อและไม่ติดเชื้อ
- พัฒนาระบบการวินิจฉัยโดยเทคนิคทางอณูชีววิทยาและโปรตีนโอมิกส์ ซึ่งบ่งชี้ขั้นตอนของโรคว่ามีการพัฒนาถึงระดับใด
- พัฒนารูปแบบฟื้นฟูระบบประสาทที่เสียหายแบบก้าวหน้า โดยอาศัยเซลล์ต้นกำเนิด ร่วมกับศูนย์เซลล์ต้นกำเนิดและเซลล์บำบัด คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย